

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-613-3-3>

THE DIGITAL ECONOMY AS A DRIVER OF TRANSFORMATION IN INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ЯК ДРАЙВЕР ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Kindyak A. O.

*Postgraduate Student
at the International Economic
Relations Department
Uzhhorod National University*

Кіндяк А. О.

*аспірант кафедри міжнародних
економічних відносин
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний
університет»*

Palinchak M. M.

*Doctor of Political Sciences, Professor,
Dean of the Faculty of International
Economic Relations
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Палінчак М. М.

*доктор політичних наук, професор,
декан факультету міжнародних
економічних відносин
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний
університет»
м. Ужгород, Україна*

Останнє десятиліття продемонструвало, що «економіка» та «цифрова економіка» більше не є окремими об'єктами аналізу. Цифровізація пронизує виробництво, обмін та управління, змінюючи механізми, за допомогою яких країни спеціалізуються, торгують, залучають інвестиції та здійснюють економічну владу. Концептуально цифрова економіка охоплює цифрове ядро (товари та послуги ІКТ), цифровізовану економіку (сектори, трансформовані цифровими вхідними даними) та широку економіку, в якій дані та цифрові платформи вбудовані у весь процес створення вартості. Таке вкладене бачення пояснює, чому цифрові зміни є не просто секторальним зрушенням, а структурною силою, що має системні наслідки для міжнародних економічних відносин [1].

Цифровізація знижує витрати на прогнозування, пошук, узгодження, моніторинг та перевірку – функції, які довгий час були основою транскордонної торгівлі та виконання контрактів. Все більше досліджень розглядають машинне навчання та хмарне програмне забезпечення як засоби загального призначення, які перекроюють межі компаній та ринків, змінюючи порівняльні переваги та організацію ланцюгів створення вартості.

Коли прогнозування стає дешевшим, додаткові завдання збір даних, людська оцінка, управління та інтеграція набувають більшої цінності, спонукаючи компанії до повторної оптимізації рішень «виробляти чи купувати» за межами країни та перегляду вибору місця розташування для функцій, що вимагають інтенсивного використання даних, таких як проектування, аналіз клієнтів та післяпродажне обслуговування.

Ці адаптації на мікрорівні поширюються на макрорівень через торгівлю послугами, завдання, що можуть бути виконані в цифровому форматі, та транскордонні інвестиції в платформи та центри обробки даних, що в сукупності трансформують міжнародні економічні відносини.

Визначальним каналом є розширення транскордонних потоків даних. Дані не є конкурентними, але підлягають значній економії масштабу та асортименту: великі набори даних покращують ефективність моделей та дозволяють об'єднувати продукти, а хмарні інфраструктури забезпечують миттєву глобальну доставку. Скорочення затримок та стандартизація API знизили бар'єри для МСП у міжнародній торгівлі, а великі платформи координують багатосторонні ринки, що поєднують іноземних покупців та продавців у великих масштабах [2].

Глобальні ланцюги створення вартості (GVC) переживають цифрову трансформацію. Датчики, промислове програмне забезпечення та сумісні стандарти даних дозволяють компаніям розділити не тільки виробництво, але й саму координацію. Видимість у реальному часі змінює управління запасами, кваліфікацію постачальників та розподіл ризиків; смарт-контракти та цифрові ідентичності зменшують проблеми агентства серед розрізнених партнерів.

Структура ринку та переговорна сила також зазнають змін. Посередництво платформ концентрує дані та увагу, створюючи ситуацію, в якій переможець отримує майже все, що перетворюється на макроекономічний вплив у торговельних суперечках та дебатах щодо оподаткування. Здатність платформ встановлювати технічні стандарти та регулювати доступ до екосистем додатків формує ефективний доступ іноземних компаній до ринку.

Для країн з економікою, що розвивається, цифрова економіка відкриває нові можливості, але й створює нові залежності. Взаємодоповнюваність даних і обчислювальних потужностей підвищує фіксовані витрати і створює залежність від обраного шляху: коли навколо певних хмарних регіонів, платіжних систем і інструментів для розробників формується екосистема, перехід на іншу платформу стає складнішим. Стратегічні рішення щодо підводних кабелів, хмарних регіонів і списків надійних постачальників набувають геополітичного характеру.

Вимоги до кібербезпеки, хоча і є законними, часто поширюються на торговельну політику через обмеження для постачальників, вимоги до сертифікації та повідомлення про транскордонні інциденти. Політики стикаються з трилемою: збереження відкритих потоків даних, забезпечення безпеки та конфіденційності та підтримка конкуренції. На практиці розбіжні підходи (наприклад, конфіденційність як фундаментальне право проти управління ризиками або нормативна локалізація проти правил передачі, заснованих на підзвітності) створюють трансакційні витрати, які впливають на рішення компаній щодо розміщення та постачання.

Траєкторія розвитку України ілюструє взаємодію цифровізації з інтеграцією та стійкістю. Незважаючи на перебої, спричинені повномасштабною війною, орієнтований на експорт сектор ІТ-послуг України залишається важливим джерелом іноземної валюти, що базується на людському капіталі, залученні клієнтів за допомогою платформ та хмарних інструментів. Останні наукові дослідження підкреслюють, як європейська інтеграція через наближення регуляторних норм, зв'язки з єдиним цифровим ринком та інфраструктурні ініціативи може прискорити цифрову трансформацію економіки України, водночас виявляючи інституційні вузькі місця (ефективність державного сектору, інвестиційні ризики та темпи реформ), які в кінцевому підсумку визначають здатність до поглинання. У міру приведення Києва у відповідність до стандартів ЄС у сфері даних та кібербезпеки, українські компанії отримують доступ до більших просторів даних та цифрових суспільних благ, але успіх залежатиме від здатності дотримуватися вимог щодо транскордонної довіри та взаємодії [3].

Отже, можна стверджувати, що цифрова економіка не є доповненням до світової економіки, а є її операційною системою, що постійно розвивається. Знижуючи витрати на координацію, забезпечуючи посередництво платформ та розширюючи торгівлю послугами на основі даних, цифровізація переформатовує моделі спеціалізації та переговорну силу між державами та компаніями. Стратегічним завданням для політиків є поєднання відкритості з довірою, конкуренції з конкурентоспроможністю та швидкості з стійкістю – вибір, який, більше ніж тарифні сітки, визначатиме наступну еру міжнародних економічних відносин.

Література:

1. Bukht R., Heeks R. Defining, Conceptualising and Measuring the Digital Economy : DIODE Working Paper No. 68. Manchester : University of Manchester, 2017. 22 p. URL: <https://diode.network/wp->

content/uploads/2017/08/diwpkpr68-diode.pdf (дата звернення: 20.09.2025).

2. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). Digital Economy Report 2024. Geneva : United Nations, 2024. 224 p. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/der2024_en.pdf (дата звернення: 20.09.2025).

3. Shashyna M. V. European Integration and Globalisation of Ukraine's Digital Economy. Bulletin of Mariupol State University. Series: Economics. 2024. № 25. P. 45–56. URL: <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/10004276.pdf> (дата звернення: 20.09.2025).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-613-3-4>

DIGITALISATION OF UKRAINE'S BANKING SYSTEM AS A FACTOR IN ECONOMIC STABILITY AMID FULL-SCALE WAR

ЦИФРОВІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ЯК ФАКТОР СТІЙКОСТІ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Korol M. M.

*Doctor of Economic Sciences,
Professor,
Professor of International Economic
Relations Department
Uzhhorod National University*

Король М. М.

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародних
економічних відносин
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний
університет»*

Lapa I. V.

*Postgraduate
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Лапа І. В.

*аспірант
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний
університет»
м. Ужгород, Україна*

З початку повномасштабного вторгнення рф в 2022 році Україна покладалася на швидку цифрову трансформацію у фінансовій сфері, щоб зберегти безперервність платежів, підтримати діяльність підприємств та надати допомогу домогосподарствам.